

Lagrådsremiss

Ändrad inkomstutjämnning för kommuner och landsting

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 4 juni 2015

Ardalan Shekarabi

Magnus Bengtson
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till ändringar i systemet för kommunal-ekonomisk utjämnning.

Det föreslås att den länsvisa skattesatsen, som används vid beräkningen av inkomstutjämningsavgifter, för de kommuner och landsting som betalar en avgift ska fastställas utifrån 85 procent av medel-skattesatsen 2003 för kommunerna respektive landstingen. Det innebär att avgifterna höjs för dessa kommuner och landsting.

Därutöver föreslås en avskaffning av det särskilda bidrag som, inom ramen för strukturbidraget, kompenserar de kommuner och landsting som fick minskade intäkter från bidrag eller högre kostnader för avgifter till följd av sänkningen av inkomstutjämningsavgiften 2014.

De förändringar som föreslås i denna lagrådsremiss innebär i huvudsak en återgång till de regler som fram till utgången av 2013 gällde för beräkning av inkomstutjämningsavgifter.

Avslutningsvis föreslås ett nytt införandebidrag.

Samtliga ändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning	4
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Bakgrund	7
4.1	Inkomstutjämningen	7
4.2	Det särskilda bidraget inom ramen för strukturbidraget	8
4.3	Införandebidraget	9
4.4	Regleringsbidrag och regleringsavgifter	10
5	Förändringar i inkomstutjämningen	10
6	Det särskilda bidraget avskaffas	13
7	Ett nytt införandebidrag	13
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	16
9	Konsekvenser	16
10	Författningskommentar	17
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian	19
Bilaga 2	Författningsförslag i promemorian	20
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	23

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning

Härigenom föreskrivs att 3, 7 och 11–13 §§ lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

I denna lag används följande termer i den betydelse som anges här.

Utjämningsår: Det år bidrag eller avgift ska betalas.

Uppräknat skatteunderlag: De sammanlagda beskattningsbara inkomsterna för en kommun eller ett landsting enligt Skatteverkets beslut om slutlig skatt enligt 56 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i fråga om kommunal inkomstskatt året före utjämningsåret, uppräknade med uppräkningsfaktorerna enligt 4 § tredje stycket lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Uppräknad medelskattkraft: Summan av de uppräknade skatteunderlagen för hela landet dividerad med antalet invånare i landet den 1 november året före utjämningsåret.

Skatteutjämningsunderlag: Den uppräknade medelskattkraften multiplicerad med antalet folkbokförda invånare i kommunen respektive landstinget den 1 november året före utjämningsåret uppräknad med den procentsats som anges i 4 §.

Medelskattesats: Varje kommuns och landstings skatteunderlag multiplicerad med dess skattesats varefter summan av de beräknade beloppen divideras med skatteunderlaget i landet. Skatteunderlaget och skattesatsen för kommuner som inte ingår i ett landsting undantas från denna beräkning.

Standardkostnad: En för varje kommun eller landsting beräknad teoretisk kostnad för var och en av de verksamheter och kostnadsslag som anges i 8 §, varvid kostnaden beräknas med utgångspunkt i faktorer som är av särskild betydelse för att belysa strukturella förhållanden.

Strukturkostnad: Summan av standardkostnaderna för en kommun eller ett landsting.

Bidragsminskning: En bidragsminskning föreligger i den mån nettot av en kommuns eller ett landstings bidrag och avgifter år 2013 enligt den då gällande lydelsen av denna lag är större än nettot av kommunens eller landstingets bidrag och avgifter för samma år beräknade enligt 5, 6, 9, 10 §§, 11 § andra och tredje styckena, 12 § andra och tredje styckena samt 15 och 16 §§.

Avgiftsökning: En avgiftsökning föreligger i den mån nettot av en kommuns eller ett landstings bi-

¹ Senaste lydelse 2013:975.

drag och avgifter år 2015 enligt den då gällande lydelsen av denna lag är större än nettot av kommunens eller landstingets bidrag och avgifter för samma år beräknade enligt 5, 6, 9–12 §§, 13 § första och tredje styckena samt 15 och 16 §§.

7 §²

Regeringen fastställer för varje län de skattesatser (länsvisa skattesatser) som ska tillämpas vid beräkning av bidrag enligt 5 § och avgifter enligt 6 §.

De länsvisa skattesatserna ska för bidragsberättigade kommuner fastställas utifrån 95 procent av medelskattesatsen år 2003 och för bidragsberättigade landsting utifrån 90 procent av medelskattesatsen samma år.

För avgiftsskyldiga kommuner och landsting ska de länsvisa skattesatserna i stället fastställas utifrån 60 procent av medelskattesatsen år 2003 för den del av det uppräknade skatteunderlaget som utgör högst 125 procent av den uppräknade medelskattkraften, multiplicerad med antalet folkbokförda invånare i kommunen respektive landstinget. För överstigande del ska den länsvisa skattesatsen fastställas utifrån 85 procent av medelskattesatsen år 2003.

Vid fastställandet av de länsvisa skattesatserna ska hänsyn tas till skatteväxlingar mellan kommuner och landsting i respektive län från och med år 1991.

11 §³

En kommun har rätt till ett strukturbidrag enligt följande.

En kommun som år 2004 haft en beräknad standardkostnad för svagt befolkningsunderlag har rätt till bidrag med motsvarande belopp.

En kommun som år 2013 fått strukturbidrag för näringslivs- och sysselsättningsfrämjande åtgärder eller för bidragsminskning har rätt till ett bidrag motsvarande den del av summan av dessa belopp som överstiger 0,22 procent av det uppräknade skatteunderlaget år 2014.

En kommun som år 2013, vid en tillämpning av bestämmelsen om länsvisa skattesatser i 7 § tredje

² Senaste lydelse 2013:975.

³ Senaste lydelse 2013:975. Ändringen innebär att fjärde stycket tas bort.

stycket, sammantaget skulle ha fått minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter enligt denna lag har rätt till ett bidrag med motsvarande belopp.

12 §⁴

Ett landsting har rätt till ett strukturbidrag enligt följande.

Ett landsting som år 2004 haft en beräknad standardkostnad för små landsting har rätt till ett bidrag med motsvarande belopp.

Ett landsting som år 2013 fått strukturbidrag för bidragsminskning har rätt till ett bidrag motsvarande den del av beloppet som överstiger 0,11 procent av det uppräknade skatteunderlaget år 2014.

Ett landsting som år 2013, vid en tillämpning av bestämmelsen om länsvisa skattesatser i 7 § tredje stycket, sammantaget skulle ha fått minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter enligt denna lag har rätt till ett bidrag med motsvarande belopp.

13 §⁵

En kommun eller ett landsting som får en bidragsminskning har rätt till ett årligt införandebidrag för den del av bidragsminskningen som överstiger 250 kronor per invånare.

En kommun eller ett landsting som får en avgiftsökning har rätt till ett årligt införandebidrag för den del av avgiftsökningen som överstiger 250 kronor per invånare.

Införandebidraget ska därefter årligen minska med 250 kronor per invånare till dess det upphör.

Införandebidragen ska därefter årligen minska med 250 kronor per invånare och bidrag till dess respektive bidrag upphör.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om bidrag och avgifter som avser tid före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2013:975. Ändringen innebär att fjärde stycket tas bort.

⁵ Senaste lydelse 2013:975.

3 Ärendet och dess beredning

Den 16 januari 2015 remitterades promemorian Ändrad inkomstutjämning för kommuner och landsting av Finansdepartementet med förslag till förändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2015/379).

4 Bakgrund

Det nuvarande systemet för kommunalekonomisk utjämning infördes den 1 januari 2005 efter förslag i propositionen Ändringar i det kommunala utjämningssystemet (prop. 2003/04:155, bet. 2004/05:FiU7, rskr. 2004/05:13). Syftet med systemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service, oberoende av invånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Utjämningssystemet regleras i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning.

Utjämningssystemet består av fem olika delar:

- inkomstutjämning,
- kostnadsutjämning,
- strukturbidrag,
- införandebidrag, och
- regleringsbidrag/regleringsavgift (regleringspost).

Vissa ändringar har gjorts i utformningen av utjämningssystemet, senast efter förslag som lämnades av den förra regeringen i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU3, rskr. 2013/14:69). Dessa förslag baserades, med undantag för ändringarna i inkomstutjämningen och vissa av ändringarna av strukturbidraget, på den parlamentariska kommittén Utjämningskommittén.08:s slutbetänkande Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39). De senare ändringarna baserades i stället på förslagen i departementspromemorian Förslag till ändringar i inkomstutjämningen för kommuner och landsting, som remitterades i december 2012 (dnr Fi2012/4726).

4.1 Inkomstutjämningen

Inkomstutjämningen syftar till att utjämna skillnader i skattekraft mellan kommuner och mellan landsting. Utjämningen utgår från kommunens eller landstingets skatteunderlag.

De sammanlagda beskattningsbara inkomsterna för en kommun eller ett landsting enligt Skatteverkets beslut om slutlig skatt i fråga om

kommunal inkomstskatt året före det år då bidrag eller avgift ska betalas (utjämningsåret), uppräknade med uppräkningsfaktorer för året före utjämningsåret och för utjämningsåret, utgör det uppräknade skatteunderlaget.

Skatteutjämningsunderlaget räknas fram genom att man tar det uppräknade skatteunderlaget för hela landet, dividerat med antalet invånare i landet den 1 november året före utjämningsåret, och multiplicerar detta belopp (den uppräknade medelskattkraften) med antalet folkbokförda invånare i kommunen respektive landstinget den 1 november året före utjämningsåret, uppräknat med 115 procent för varje kommun och landsting. De kommuner och landsting vars skatteutjämningsunderlag är högre än det uppräknade skatteunderlaget har rätt till ett inkomstutjämningsbidrag. Bidraget motsvarar skillnaden mellan skatteutjämningsunderlaget och det uppräknade skatteunderlaget, multiplicerad med s.k. länsvisa skattesatser. De kommuner och landsting vars skatteutjämningsunderlag är lägre än det uppräknade skatteunderlaget är skyldiga att betala en inkomstutjämningsavgift som beräknas på motsvarande sätt.

De länsvisa skattesatserna fastställs av regeringen. För bidragsberättigade kommuner fastställs skattesatserna utifrån 95 procent och för bidragsberättigade landsting utifrån 90 procent av medelskattesatsen 2003. Den 1 januari 2014 trädde de ovan nämnda ändringarna i inkomstutjämningslagen i kraft. Dessa innebär bl.a. att de länsvisa skattesatserna för avgiftsskyldiga kommuner och landsting fastställs utifrån 60 procent av medelskattesatsen 2003 för kommunerna respektive landstingen för den delen av det uppräknade skatteunderlaget som är högst 125 procent av rikets uppräknade medelskattkraft, uppräknad med antalet folkbokförda i kommunen respektive landstinget den 1 november året före utjämningsåret. För den överstigande delen av det uppräknade skatteunderlaget fastställs den länsvisa skattesatsen utifrån 85 procent av medelskattesatsen 2003.

Vid beräkningen av medelskattesatserna beaktas inte skattesatsen i Gotlands kommun. Vid fastställandet av de länsvisa skattesatserna tas även hänsyn till skatteväxlingar mellan kommunerna och landstinget i ett län till följd av verksamhetsöverföringar.

År 2015 får 275 kommuner sammanlagt 64 627 miljoner kronor i inkomstutjämningsbidrag, medan 15 kommuner betalar sammanlagt 4 218 miljoner kronor i inkomstutjämningsavgifter. Av landstingen betalar 2015 ett landsting (Stockholms läns landsting) en inkomstutjämningsavgift om 411 miljoner kronor, medan övriga får inkomstutjämningsbidrag om sammanlagt 28 514 miljoner kronor.

4.2 Det särskilda bidraget inom ramen för strukturbidraget

Strukturbidraget infördes 2005 i syfte att kompensera kommuner och landsting för att vissa delmodeller i kostnadsutjämningsmodellen togs bort samt för större bidragsminskningar till följd av andra förändringar i utjämningsystemet som genomfördes samma år.

Ändringarna i inkomstutjämningen som trädde i kraft 2014 innebar att avgifterna minskade med 961 miljoner kronor, varav 850 miljoner kronor för kommunerna och 111 miljoner kronor för landstingen.

Systemet för kommunalekonomisk utjämning omfattar, som ovan framgått, ett regleringsbidrag eller en regleringsavgift (den s.k. regleringsposten, se vidare avsnitt 4.4). Om avgiftsintäkterna i inkomstutjämningen minskar kommer alla kommuner respektive landsting att få ett lägre regleringsbidrag eller betala en högre regleringsavgift. Regleringsposten minskar med samma belopp som avgifterna minskar. Sänkningen av inkomstutjämningsavgiften innebar att majoriteten av kommunerna sammantaget skulle ha fått en intäktsminskning med omkring 90 kronor per invånare och flertalet landsting en minskning med omkring 15 kronor per invånare. För att motverka denna effekt infördes ett särskilt bidrag för varje kommun och landsting som fick minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter till följd av ändringarna i inkomstutjämningen. Detta bidrag utgör en del av strukturbidraget.

Det särskilda bidraget utbetalas således inte till kommuner och landsting som till följd av ändringarna fått en sänkning av sin inkomstutjämningsavgift, med undantag för de fall då en kommun eller ett landsting som betalar inkomstutjämningsavgift fått lägre intäkter eller högre kostnader. Det senare kan inträffa enligt det nu gällande systemet om kommunen eller landstinget betalar en låg inkomstutjämningsavgift.

Varje kommuns eller landstings bidrag motsvarar, i likhet med vad som varit fallet i samband med tidigare ändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning, minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter, beräknade utifrån förhållandena året före det år förändringarna trädde i kraft och ligger därefter fast, med undantag för justeringar för kommunens eller landstingets befolkningsutveckling.

År 2015 betalas särskilda bidrag ut med sammanlagt 865 miljoner kronor till 279 kommuner samt med sammanlagt 113 miljoner kronor till 19 landsting och Gotlands kommun.

4.3 Införandebidraget

För att undvika drastiska effekter för de kommuner och landsting som har fått större bidragsminskningar vid tidigare omläggningar av utjämningsystemet har effekterna av förändringarna fått slå igenom successivt genom att särskilda införanderegler tillämpats. I samband med de förändringar som trädde i kraft 2014 infördes exempelvis ett införandebidrag till kommuner och landsting, motsvarande den del av deras bidragsminskning som översteg 250 kronor per invånare. Införandebidraget minskar därefter med högst 250 kronor per invånare varje år, vilket innebär att införandebidrag till följd av dessa ändringar kommer att betalas ut fram t.o.m. 2019.

4.4 Regleringsbidrag och regleringsavgifter

De medel som riksdagen anvisar anslaget för kommunalekonomisk utjämning fördelas på två anslagsposter; en för kommunerna och en för landstingen.

Om nettot av bidragen och avgifterna i inkomstutjämningen, kostnadsutjämningen, strukturbidraget och införandebidraget är mindre än medlen på respektive anslagspost utbetalas mellanskillnaden med ett enhetligt belopp per invånare som ett regleringsbidrag till respektive kommun eller landsting. I det motsatta fallet får samtliga kommuner eller landsting betala en regleringsavgift, som också fastställs med ett enhetligt belopp per invånare.

Om nettot av bidragen och avgifterna förändras påverkas regleringsposten. Detta gäller oavsett om förändringen beror på årliga uppdateringar av underlaget eller på att beräkningsgrunderna för bidragen eller avgifterna ändras. En förändring i någon del av utjämningsystemet kan således få effekter för en kommun eller ett landsting, även om kommunen eller landstinget inte påverkas i den del av utjämningsystemet där ändringen görs.

5 Förändringar i inkomstutjämningen

Regeringens förslag: För de kommuner och landsting som betalar en inkomstutjämningsavgift ska den länsvisa skattesatsen fastställas utifrån 85 procent av medelskattesatsen år 2003.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig över förslaget, bl.a. *Statskontoret, Aneby, Bodens, Göteborgs, Jönköpings, Katrineholms, Laholms, Norrköpings, Nässjö, Ulricehamns, Värnamo, Växjö* och *Åtvidabergs kommuner, Skåne läns landsting* samt *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)*, tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot detta. SKL anför att kunskaperna om utjämningsystemets konsekvenser för tillväxten behöver förbättras och att diskussionen bör breddas till att också omfatta kostnadsutjämningen. Flera remissinstanser, bl.a. *Aneby, Jönköpings, Nässjö, Ulricehamns* och *Värnamo kommuner*, anför att motiven för de förändringar i inkomstutjämningen som infördes 2014, dvs. att förändringarna skulle leda till positiva incitament för tillväxt, saknar stöd i någon forskning. Växjö kommun och Skåne läns landsting anför att en uppdatering av de länsvisa skattesatserna till aktuell nivå bör ske.

En minoritet av de remissinstanser som har yttrat sig, bl.a. *Ekerö, Sollentuna, Solna* och *Täby kommuner* samt *Stockholms läns landsting*, avstyrker promemorians förslag. Sollentuna, Solna och Täby kommuner anför att det bör utredas vidare hur mycket medelskattesatserna ska reduceras för att undvika negativa marginaleffekter. De anser även att en kvalificerad utredning bör tillsättas med anledning av att otillräckliga insatser har gjorts för att hitta en modell för inkomstutjämning som

skapar incitament för tillväxt och ökad sysselsättning. Ekerö kommun anför att den fortfarande inte delar Utjämningskommittén.08:s bedömning att inkomstutjämningsen inte skulle vara tillväxthämmande. Kommunen anser dessutom att inkomst- och kostnadsutjämningsens effekter måste ses i ett sammanhang. Även Sollentuna, Solna och Täby kommuner framför liknande synpunkter. Stockholms läns landsting anser att det finns behov av en allmän översyn av hela utjämningsystemet, som exempelvis belyser tillväxthämmande effekter.

Skälen för regeringens förslag: I Utjämningskommittén.08:s uppdrag ingick bl.a. att utreda alternativa metoder för inkomstutjämningsen i syfte att identifiera om det i inkomstutjämningsen fanns tillväxthämmande faktorer, och i så fall föreslå hur dessa kunde undanröjas, samt hur incitamenten för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning kunde stärkas. Utredningen konstaterade att tillväxt sker i lokala arbetsmarknadsregioner, där kärn- och kranskommuner är ömsesidigt beroende av varandra, och att den ekonomiska tillväxten i respektive arbetsmarknadsregion inte bestäms av var man bor utan av var man arbetar. Den eniga parlamentariska utredningen bedömde att det saknades belägg för att inkomstutjämningsen var tillväxthämmande. En majoritet av de remissinstanser som yttrade sig över utredningens betänkande delade denna bedömning, vilket även regeringen gör. Regeringen anser, till skillnad från bl.a. *Ekerö, Sollentuna, Solna* och *Täby kommuner*, att denna fråga inte behöver utredas ytterligare.

Syftet med utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig offentlig service, oberoende av invånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Skillnader i kommunalskatt ska i stort spegla skillnader i effektivitet, service- och avgiftsnivå och inte bero på strukturella skillnader. Mot denna bakgrund ansåg utredningen att incitamenten för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning borde stärkas på annat sätt än inom ramen för inkomstutjämningsen. En majoritet av de remissinstanser som yttrade sig över utredningens betänkande delade denna bedömning, vilket även regeringen gör.

Utredningen föreslog dock vissa justeringar av de skattesatser som användes vid beräkningen av inkomstutjämningsbidrag och inkomstutjämningsavgifter. Skattesatserna föreslogs fastställas utifrån 2011 års medelskattesats. Mot detta anförde den förra regeringen att om uppdateringar av detta slag görs regelbundet, om än med långa tidsintervall, ger detta enskilda kommuner och landsting möjlighet att i viss utsträckning påverka utfallet i inkomstutjämningsen (prop. 2013/14:1 utg.omr. 25 avsnitt 3.6.3). För landstingen föreslog utredningen dessutom att medelskattesatsen skulle reduceras med 10 procent och att 95 procent av den reducerade medelskattesatsen skulle ligga till grund för beräkningen av inkomstutjämningsbidrag. Utredningens förslag att reducera medelskattesatsen för landstingen 2011 med 10 procent innebär dock att inkomstutjämningsen skulle bli mindre långtgående jämfört med de regler som gällde fram till utgången av 2013. Som skäl för att reducera medelskattesatsen anförde utredningen att skattesatsen i Stockholms läns landsting vägde tungt och att den var förhållandevis hög, bl.a. på grund av en hög vårdkonsumtion (SOU 2011:39 s. 88 f.). Mot detta

anförde den förra regeringen att kostnadsskillnader till följd olika ambitionsnivåer, effektivitet m.m. skulle återspeglas i skillnader i skattesatser och därmed inte borde beaktas i vare sig inkomstutjämnningen eller kostnadsutjämnningen (prop. 2013/14:1 utg.omr. 25 avsnitt 3.6.3). Regeringen delar dessa bedömningar och anser således, till skillnad från *Växjö kommun* och *Skåne läns landsting*, att en uppdatering av de länsvisa skattesatserna till aktuell nivå inte bör ske.

Regeringen anser att en långtgående utjämning av kommunernas och landstingens ekonomiska förutsättningar är nödvändig för att tillgodose att alla invånare kan ges en god kommunal service. Systemet för kommunalekonomisk utjämning bör även i framtiden skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommunerna och landstingen.

En avvägning måste göras mellan å ena sidan inkomstutjämnings eventuella inverkan på tillväxten och å andra sidan behovet av en långtgående utjämning. Att en kommun har en hög beskattningsbar inkomst per invånare (skattekraft) behöver inte föranledas av att det finns ett stort antal arbetstillfällen i kommunen, utan kan bero på att en stor andel av befolkningen har sina arbetsplatser belägna i andra kommuner.

Negativa marginaleffekter, dvs. nettoeffekten av förändringar av skatteintäkterna och inkomstutjämningsbidraget eller inkomstutjämningsavgiften, som uppstår för en kommun eller ett landsting om dess relativa skattekraft ökar bör enligt regeringen undvikas. Sådana effekter kan uppstå om kommunens eller landstingets skattesats är lägre än den skattesats som används för beräkning av bidrag eller avgift. För att motverka detta har de medelskattesatser som användes i beräkningarna av bidrag och avgifter fram till 2013 reducerats med 5 respektive 15 procent. Den ytterligare reduktion av medelskattesatserna till 60 procent för de kommuner och landsting som betalar inkomstutjämningsavgift som infördes 2014 är dock mer än vad som krävs för att undvika negativa marginaleffekter.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts anser regeringen att de länsvisa skattesatserna för bidragsberättigade kommuner även fortsättningsvis bör fastställas utifrån 95 procent av medelskattesatsen år 2003 och för bidragsberättigade landsting utifrån 90 procent av medelskattesatsen samma år. För avgiftsskyldiga kommuner och landsting bör de länsvisa skattesatserna i stället fastställas utifrån 85 procent av medelskattesatsen 2003, dvs. i enlighet med de regler som gällde fram till utgången av 2013.

6 Det särskilda bidraget avskaffas

Regeringens förslag: Det särskilda bidrag som, inom ramen för strukturbidraget, kompenserar de kommuner och landsting som får minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter till följd av sänkningen av inkomstutjämningsavgiften 2014 avskaffas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga av de remissinstanser som har yttrat sig över förslaget, bl.a. *Göteborgs, Lycksele* och *Uppsala kommuner* samt *Sveriges Kommuner och Landsting*, tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot detta. Flera kommuner, bl.a. *Aneby, Jönköpings, Nässjö* och *Värnamo kommuner*, tillstyrker förslaget under förutsättning att den föreslagna ändringen i inkomstutjämningsavgiften genomförs.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget i avsnitt 5 innebär att det inte finns skäl att behålla det särskilda bidraget till de kommuner och landsting som fick minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter till följd av den sänkning av inkomstutjämningsavgiften som trädde i kraft 2014. Det särskilda bidraget bör därför avskaffas.

7 Ett nytt införandebidrag

Regeringens förslag: Avgiftsökningar till följd av de föreslagna förändringarna ska ske successivt. Kommuner och landsting ska det år då förändringarna träder i kraft få ett införandebidrag motsvarande den del av avgiftsökningen som överstiger 250 kronor per invånare. Detta införandebidrag ska därefter minskas med högst 250 kronor per invånare och år.

Regeringens bedömning: Någon ändring bör inte göras av det befintliga införandebidraget.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig över förslaget, bl.a. *Aneby, Göteborgs, Jönköpings, Kiruna, Lycksele, Nässjö, Uppsala* och *Värnamo kommuner*, tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot detta. Flera kommuner, bl.a. *Aneby, Jönköpings, Nässjö* och *Värnamo kommuner* framhåller att vissa kommuner, till följd av den föreslagna förändringen i inkomstutjämningsavgiften, får relativt stora förändringar i sina ekonomiska förutsättningar. Kiruna kommun anser att det är särskilt viktigt att de kommuner som får försämrat utfall på grund av förslagen kompenseras för införandebidragets påverkan på regleringsposten.

Statistiska centralbyrån (SCB) anser att införandereglererna behöver förtydligas så att det framgår om införandebidraget ska finansieras via regleringsposten. Myndigheten anför vidare att det behövs ett förtydligande kring hur en förändring av regleringsposten påverkar de

kommuner som är berättigade till införandebidrag. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *Vaxholms kommun* anser också att det finns behov av ett förtydligande och att kommunerna som får ett sämre utfall bör kompenseras för införandebidragets påverkan på regleringsposten.

Uppsala och *Östhammars kommuner* delar bedömningen i promemorian. Övriga remissinstanser har inte yttrat sig över eller har inget att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I systemet för kommunalekonomisk utjämning utbetalas redan införandebidrag till de kommuner och landsting som fick en bidragsminskning till följd av de ändringar som trädde i kraft 2014. Införandebidraget trappas årligen ned med 250 kronor per invånare. På så sätt begränsas de årliga bidragsminskningarna till högst 250 kronor per invånare. Det framstår inte som rimligt att i efterhand ändra dessa införandebidrag. Regeringen anser därför att dessa bidrag även fortsättningsvis bör betalas ut.

Förslagen i denna lagrådsremiss innebär att vissa kommuner och landsting sammantaget kommer att få en avgiftsökning. Vid en återgång till de regler som före 2014 gällde för beräkningen av inkomstutjämningsavgifter höjs avgiftsuttaget. Till följd av detta ökar samtidigt regleringsposten för alla kommuner och landsting. För ett mindre antal kommuner minskar nettot av bidrag och avgifter med upp till 840 kronor per invånare, exklusive införandebidrag. Kommuner och landsting för vilka utfallet i utjämningsystemet försämras betydligt till följd av de i denna lagrådsremiss föreslagna ändringarna bör, som vid tidigare systemändringar, ges en viss tid att anpassa sina kostnader till förändringen. Genom införandebidrag som gradvis trappas av kan avgiftsökningarna begränsas under en övergångsperiod. En avgiftsökning föreligger om nettot av en kommuns eller ett landstings bidrag och avgifter 2015 enligt den då gällande lydelsen av lagen om kommunalekonomisk utjämning är större än nettot av kommunens eller landstingets bidrag och avgifter för samma år beräknade i enlighet med lagen efter de förändringar som föreslås i avsnitt 5 och 6 trätt i kraft.

Det är inte bara de nu föreslagna ändringarna som talar för att en återgång till de regler som gällde fram till utgången av 2013 för fastställande av de länsvisa skattesatserna för avgiftsskyldiga kommuner och landsting bör kombineras med införandet av ett nytt införandebidrag. Sänkningen av inkomstutjämningsavgiften 2014 innebar att vissa kommuner fick minskade utgifter i inkomstutjämningsposten som, med beaktande av övriga ändringar i lagen, sammantaget medförde att de inte fick någon bidragsminskning eller en bidragsminskning som inte översteg 250 kronor per invånare. Dessa kommuner är inte berättigade till införandebidrag enligt nu gällande regler. Eftersom dessa kommuner, vid en oförändrad inkomstutjämning, hade kunnat få införandebidrag på grund av bidragsminskningar som berodde på övriga förändringar av det kommunalekonomiska utjämningsystemet som infördes år 2014 är det enligt regeringen rimligt att de får införandebidrag vid en återgång till de regler som gällde före 2014.

För landstingen blir förändringarna betydligt mindre. Endast ett landsting beräknas för närvarande få en avgiftsökning, som inklusive förändringen av regleringsposten uppgår till drygt 40 kronor per invånare, exklusive införandebidrag. Den föreslagna bestämmelsen om

införandebidrag torde därmed inte komma att tillämpas på landstingen. Det är emellertid först den 1 oktober året före utjämningsåret som det står klart vilka preliminära bidrag och avgifter varje kommun och landsting beräknas få under utjämningsåret.

Det finns mot denna bakgrund behov av att införa ett särskilt införandebidrag för de nu föreslagna ändringarna, som begränsar avgiftsökningen till högst 250 kronor per invånare och år.

SCB, SKL och Vaxholms kommun har efterfrågat ett förtydligande avseende förhållandet mellan införandebidraget och regleringsposten. Av 15 och 16 §§ lagen om kommunalekonomisk utjämning framgår att införandebidraget finansieras inom ramen för anslaget för kommunalekonomisk utjämning, där regleringsposten ingår. Beräkningen av det i denna lagrådsremiss föreslagna införandebidraget sker i princip på samma sätt som det införandebidrag som infördes 2014. Införandet av ett nytt införandebidrag innebär att regleringsposten blir lägre för alla kommuner, dvs. även för de som får införandebidrag. Av 3 och 13 §§ samma lag framgår att de kommuner och landsting som är berättigade till införandebidrag även kompenseras för minskningen av regleringsposten så att intäktsminskningen totalt stannar på 250 kronor per invånare och år. De kommuner och landsting som får ett sämre utfall kompenseras således även för införandebidragets påverkan på regleringsposten när detta bidrag fastställs, vilket SKL samt Kiruna och Vaxholms kommuner efterfrågat.

Beräkningen av införandebidraget avseende 2016 års förändringar, inklusive effekten på regleringsposten, kan illustreras med följande exempel för en kommun.

Tabell 7.1 Exempel införandebidrag

Kronor per invånare.

År	Avgiftsökning (exkl. regleringspost)	Effekt regleringspost	Införande- bidrag	Förändring
2016	-800	-50	+600	-250
2017	-800	-25	+325	-500
2018	-800	-5	+55	-750

Mot denna bakgrund anser regeringen att ett nytt införandebidrag som avser effekterna av de i denna lagrådsremiss föreslagna regeländringarna bör införas och beräknas i särskild ordning. Det kommer således att under en övergångsperiod finnas två införandebidrag; ett bidrag avseende de förändringar som genomfördes 2014 och ett bidrag avseende de förändringar som föreslås i denna lagrådsremiss.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Förändringarna i inkomstutjämningen och av strukturbidraget samt regleringen av det nya införandebidraget ska träda i kraft den 1 januari 2016. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla i fråga om bidrag och avgifter som avser tiden före ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga av de remissinstanser som yttrat sig över förslaget, bl.a. *Aneby, Jönköpings, Nässjö, Ulricehamns* och *Värnamo kommuner*, har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot detta.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att de föreslagna ändringarna i lagen genomförs snarast. Ändringarna bör därför träda i kraft den 1 januari 2016. Äldre föreskrifter bör fortfarande gälla i fråga om bidrag och avgifter som avser tiden före ikraftträdandet.

9 Konsekvenser

Förslagen i denna lagrådsremiss har inte någon direkt effekt på nivån på anslaget för kommunalekonomisk utjämning.

De föreslagna förändringarna i inkomstutjämningen skulle dock innebära att de sammanlagda avgifterna inom inkomstutjämningen ökade med 1 333 miljoner kronor, varav 1 177 miljoner kronor avseende kommunerna och 156 miljoner kronor avseende landstingen, om uppgifterna för 2015 används. Eftersom avgifterna redovisas inom ramen för anslaget för kommunalekonomisk utjämning minskar nettot av bidrag och avgifter, samtidigt som regleringsposten ökar med samma belopp. De ökade avgifterna kommer således att fördelas till alla kommuner respektive landsting med ett enhetligt belopp per invånare. Till följd av att det särskilda bidraget avskaffas minskar strukturbidraget med 978 miljoner kronor, varav 865 miljoner kronor avseende kommunerna och 113 miljoner kronor avseende landstingen. Dessa medel kommer i stället att tillföras kommunerna respektive landstingen via regleringsposten med ett enhetligt belopp per invånare. För kommunerna ökar regleringsposten därmed med 2 042 miljoner kronor, dvs. 210 kronor per invånare, och för landstingen med 269 miljoner kronor, dvs. 28 kronor per invånare.

Flertalet kommuner beräknas till följd av förslagen i denna lagrådsremiss få en intäktsökning med drygt 100 kronor per invånare. Tretton kommuner beräknas få minskade intäkter med mellan 65 och 841 kronor per invånare. Ett landsting (Stockholms läns landsting) beräknas få en intäktsminskning med 43 kronor per invånare, medan övriga landsting beräknas få en intäktsökning med 13 kronor per invånare. Vid beräkningen av utfallsförändringarna har inte finansieringskostnaden för det föreslagna införandebidraget inkluderats

eftersom det trappas av varje år. Som redogjorts för i avsnitt 7 finansieras införandebidraget inom ramen för anslaget för kommunalekonomisk utjämning, vilket innebär att regleringsposten blir lägre. Kostnaden för det nya införandebidraget ska således dras av från den intäktsökning som redovisats ovan. Enligt preliminära beräkningar uppgår finansieringskostnaden för det föreslagna införandebidraget 2016 till 603 miljoner kronor, eller 62 kronor per invånare. För 2017 beräknas kostnaden uppgå till 205 miljoner kronor, eller 21 kronor per invånare, och för 2018 till 33 miljoner kronor, eller 3 kronor per invånare.

För enskilda kommuner och landsting utgörs intäktsförändringen således av summan av förändringen i inkomstutjämningen, avskaffandet av det särskilda bidraget, införandet av det nya införandebidraget och den ökade regleringsposten.

Statistiska centralbyrån (SCB) ska enligt förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning senast den 1 oktober året före utjämningsåret lämna uppgifter till varje kommun och landsting om preliminära bidrag och avgifter samt senast den 10 januari utjämningsåret lämna motsvarande uppgifter till Skatteverket. Preliminära beräkningar inför 2016 kommer således att redovisas av SCB senast den 1 oktober 2015. Regeringen avser att under juni 2015 ge myndigheten i uppdrag att inför 2016 beräkna preliminära bidrag och avgifter i enlighet med i denna lagrådsremiss föreslagna förändringar.

10 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.

3 §

Förslaget behandlas i avsnitt 7.

I paragrafen finns definitioner av termer som förekommer i lagen.

Ett nytt *tionde stycke* införs. I stycket definieras termen avgiftsökning. Denna term används för att bestämma rätten till och storleken på införandebidrag enligt 13 § andra stycket. En avgiftsökning föreligger om nettot av en kommuns eller ett landstings bidrag och avgifter år 2015 enligt den då gällande lydelsen av denna lag är större än nettot av kommunens eller landstingets bidrag och avgifter för samma år beräknade enligt denna lag. I förhållande till promemorians förslag har tydliggjorts att införandebidrag enligt 13 § andra stycket inte ska beaktas vid bedömningen av huruvida en avgiftsökning föreligger.

Höjningen av inkomstutjämningsavgifterna i 7 § tredje stycket och avskaffandet av det särskilda bidraget i 11 § fjärde stycket och 12 § fjärde stycket leder till att alla kommuner och landsting får ett högre regleringsbidrag (15 §) eller får betala en lägre regleringsavgift (16 §). Avgiftsökningen motsvarar således hur mycket kommunen eller landstinget förlorar på att betala en högre inkomstutjämningsavgift efter det att den ökade regleringsposten har beaktats.

7 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

I paragrafen finns bestämmelser om de länsvisa skattesatser som ska användas vid beräkningen av bidrag enligt 5 § och avgifter enligt 6 §.

Enligt *tredje stycket* ska de länsvisa skattesatserna för avgiftsskyldiga kommuner och landsting fastställas utifrån 85 procent av medelskattesatsen år 2003.

11 §

Förslaget behandlas i avsnitt 6.

Det fjärde stycket, som reglerade det särskilda bidrag som kompenserade de kommuner som fick lägre intäkter till följd av den sänkning av inkomstutjämningsavgiften som trädde ikraft den 1 januari 2014, har utgått.

12 §

Förslaget behandlas i avsnitt 6.

I paragrafen görs motsvarande ändringar för landstingen som i 11 § gjorts för kommunerna.

13 §

Förslaget behandlas i avsnitt 7.

I *första stycket* regleras det införandebidrag som utgår till följd av de ändringar i lagen som trädde ikraft 2014. Detta införandebidrag är oförändrat.

Av ett nytt *andra stycke* framgår att en kommun eller ett landsting som till följd av de nu föreslagna ändringarna får en avgiftsökning har rätt till ett årligt införandebidrag för den del av avgiftsökningen som överstiger 250 kronor per invånare. Innebörden av begreppet avgiftsökning har kommenterats i anslutning till 3 §.

Införandebidragen ska enligt *tredje stycket* årligen minska med högst 250 kronor per invånare och bidrag till dess respektive bidrag upphör. Efter synpunkter från *Statistiska centralbyrån* har paragrafen justerats så att det tydligare framgår att minskningen med 250 kronor per år ska ske för respektive införandebidrag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslaget behandlas i avsnitt 8.

I *punkten 1* anges att lagen träder i kraft den 1 januari 2016.

Enligt *punkten 2* ska äldre föreskrifter gälla i fråga om bidrag och avgifter som avser tiden före ikraftträdandet.

I denna promemoria lämnas förslag till förändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

I promemorian föreslås att den länsvisa skattesatsen, som används vid beräkningen av inkomstutjämningsavgifter, för de kommuner och landsting som betalar en avgift ska fastställas utifrån 85 procent av medelskattesatsen 2003 för kommunerna respektive landstingen. Det innebär att avgifterna höjs för dessa kommuner och landsting.

Därutöver föreslås en avskaffning av det särskilda bidrag som, inom ramen för strukturbidraget, kompenserar de kommuner och landsting som fick lägre intäkter eller högre avgifter till följd av sänkningen av inkomstutjämningsavgiften 2014.

De förändringar som föreslås i denna promemoria innebär i huvudsak en återgång till de regler som gällde för beräkning av inkomstutjämningsavgifter fram till utgången av 2013.

Avslutningsvis föreslås ett nytt införandebidrag.

Samtliga ändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Författningsförslag i promemorian

Härigenom föreskrivs att 3, 7 och 11–13 §§ lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §⁶

Utjämningsår: Det år bidrag eller avgift ska betalas.

Uppräknat skatteunderlag: De sammanlagda beskattningsbara inkomsterna för en kommun eller ett landsting enligt Skatteverkets beslut om slutlig skatt enligt 56 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i fråga om kommunal inkomstskatt året före utjämningsåret, uppräknade med uppräkningsfaktorerna enligt 4 § tredje stycket lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Uppräknad medelskattkraft: Summan av de uppräknade skatteunderlagen för hela landet dividerad med antalet invånare i landet den 1 november året före utjämningsåret.

Skatteutjämningsunderlag: Den uppräknade medelskattkraften multiplicerad med antalet folkbokförda invånare i kommunen respektive landstinget den 1 november året före utjämningsåret uppräknad med den procentsats som anges i 4 §.

Medelskattesats: Varje kommuns och landstings skatteunderlag multiplicerad med dess skattesats varefter summan av de beräknade beloppen divideras med skatteunderlaget i landet. Skatteunderlaget och skattesatsen för kommuner som inte ingår i ett landsting undantas från denna beräkning.

Standardkostnad: En för varje kommun eller landsting beräknad teoretisk kostnad för var och en av de verksamheter och kostnadsslag som anges i 8 §, varvid kostnaden beräknas med utgångspunkt i faktorer som är av särskild betydelse för att belysa strukturella förhållanden.

Strukturkostnad: Summan av standardkostnaderna för en kommun eller ett landsting.

Bidragsminskning: En bidragsminskning föreligger i den mån nettot av en kommuns eller ett landstings bidrag och avgifter år 2013 enligt den då gällande lydelsen av denna lag är större än nettot av kommunens eller landstingets bidrag och avgifter för samma år beräknade enligt 5, 6, 9, 10 §§, 11 § andra och tredje styckena, 12 § andra och tredje styckena samt 15 och 16 §§.

Avgiftsökning: En avgiftsökning föreligger i den mån nettot av en kommuns eller ett landstings bidrag och avgifter år 2015 enligt den då gällande lydelsen av denna lag är större än nettot av kommunens eller landstingets bi-

⁶ Senaste lydelse 2013:975.

7 §⁷

Regeringen fastställer för varje län de skattesatser (länsvisa skattesatser) som ska tillämpas vid beräkning av bidrag enligt 5 § och avgifter enligt 6 §.

De länsvisa skattesatserna ska för bidragsberättigade kommuner fastställas utifrån 95 procent av medelskattesatsen år 2003 och för bidragsberättigade landsting utifrån 90 procent av medelskattesatsen samma år.

För avgiftsskyldiga kommuner och landsting ska de länsvisa skattesatserna i stället fastställas utifrån 60 procent av medelskattesatsen år 2003 för den del av det uppräknade skatteunderlaget som utgör högst 125 procent av den uppräknade medelskattkraften, multiplicerad med antalet folkbokförda invånare i kommunen respektive landstinget. För överstigande del ska den länsvisa skattesatsen fastställas utifrån 85 procent av medelskattesatsen år 2003.

Vid fastställandet av de länsvisa skattesatserna ska hänsyn tas till skatteväxlingar mellan kommuner och landsting i respektive län från och med år 1991.

11 §⁸

En kommun har rätt till ett strukturbidrag enligt följande.

En kommun som år 2004 haft en beräknad standardkostnad för svagt befolkningsunderlag har rätt till bidrag med motsvarande belopp.

En kommun som år 2013 fått strukturbidrag för näringslivs- och sysselsättningsfrämjande åtgärder eller för bidragsminskning har rätt till ett bidrag motsvarande den del av summan av dessa belopp som överstiger 0,22 procent av det uppräknade skatteunderlaget år 2014.

En kommun som år 2013, vid en tillämpning av bestämmelsen om länsvisa skattesatser i 7 § tredje stycket, sammantaget skulle ha fått minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter enligt denna lag har rätt till ett bidrag med motsvarande belopp.

⁷ Senaste lydelse 2013:975.

⁸ Senaste lydelse 2013:975.

Ett landsting har rätt till ett strukturbidrag enligt följande.

Ett landsting som år 2004 haft en beräknad standardkostnad för små landsting har rätt till ett bidrag med motsvarande belopp.

Ett landsting som år 2013 fått strukturbidrag för bidragsminskning har rätt till ett bidrag motsvarande den del av beloppet som överstiger 0,11 procent av det uppräknade skatteunderlaget år 2014.

Ett landsting som år 2013, vid en tillämpning av bestämmelsen om länsvisa skattesatser i 7 § tredje stycket, sammantaget skulle ha fått minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter enligt denna lag har rätt till ett bidrag med motsvarande belopp.

En kommun eller ett landsting som får en bidragsminskning har rätt till ett årligt införandebidrag för den del av bidragsminskningen som överstiger 250 kronor per invånare.

En kommun eller ett landsting som får en avgiftsökning har rätt till ett årligt införandebidrag för den del av avgiftsökningen som överstiger 250 kronor per invånare.

Införandebidraget ska därefter årligen minska med 250 kronor per invånare till dess det upphör.

Införandebidragen ska därefter årligen minska med 250 kronor per invånare till dess respektive bidrag upphör.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om bidrag och avgifter som avser tid före ikraftträdandet.

⁹ Senaste lydelse 2013:975.

¹⁰ Senaste lydelse 2013:975.

Efter remiss har yttrande över promemorian Ändrad inkomstutjämning för kommuner och landsting (dnr Fi2015/379) kommit in från: Statskontoret, Ekonomistyrningsverket, Statistiska centralbyrån, Aneby kommun, Bodens kommun, Bollnäs kommun, Botkyrka kommun, Danderyds kommun, Ekerö kommun, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Hultsfreds kommun, Karlshamns kommun, Karlskoga kommun, Katrineholms kommun, Kiruna kommun, Köpings kommun, Laholms kommun, Lidingö kommun, Lomma kommun, Lycksele kommun, Melleruds kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Osby kommun, Sollentuna kommun, Solna kommun, Stockholms kommun, Täby kommun, Ulricehamns kommun, Uppsala kommun, Vaxholms kommun, Vellinge kommun, Värnamo kommun, Växjö kommun, Åtvidabergs kommun, Östhammars kommun, Skåne läns landsting, Stockholms läns landsting, Västerbottens läns landsting, Östergötlands läns landsting samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Arvika kommun, Bergs kommun, Falu kommun, Gällivare kommun, Helsingborgs kommun, Härnösands kommun, Kungsbacka kommun, Skövde kommun samt Österåkers kommun har inbjudits att lämna synpunkter, men avstått från att yttra sig.

Därutöver har även bl.a. SmåKom, Eksjö kommun, Gislaveds kommun, Gnosjö kommun, Habo kommun, Järfälla kommun, Jönköpings kommun, Nässjö kommun, Sigtuna kommun, Sundbybergs kommun, Sävsjö kommun, Tranås kommun, Vaggeryds kommun och Vetlanda kommun yttrat sig.